

Liito-oravaselvitys

EKE-Rakennus Oy

2026

Energiakuja, Kirkkonummi

Muutosluettelo

Versio:	Päiväys:	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	7.4.2026	Valmis	Suvi Hakulinen	Suvi Hakulinen

Projekti: Enerkiakujan liito-oravaselvitys 2026
Työnumero: 25019816-003
Asiakas: EKE-Rakennus Oy
Versio: 1
Päiväys: 7.4.2026
Tekijät: Sini Burdillat

Sisältö

1.	Johdanto	5
2.	Menetelmät	6
3.	Tulokset	7
4.	Epävarmuustekijät	14
5.	Yhteenveto ja johtopäätökset	14
	Lähteet	15

Taustakartat:

Maanmittauslaitos (MML)

GoogleSatellite

Karttojen paikkatieto:

Sweco Finland Oy

Valokuvat:

Sweco Finland Oy, 2026

Työnumero: 25019816-003

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

YHTEYSTIEDOT

Luontoselvityskonsultti
Sweco Finland Oy

Yhteyshenkilö:

Luontoasiantuntija (biologi FM), Sini Burdillat

Ilmalantori 4

00240 HELSINKI

Puh. +358 44 9717 263

sini.burdillat@sweco.fi

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

1. Johdanto

Energiakujan asemakaava, jolla muutetaan Kolabackenin asemakaavaa, on käynnistetty alueen maanomistajan aloitteesta ja hanke on luonteeltaan elinkeinopoliittinen. Suunnittelualueella on voimassa Kolabackenin asemakaava, joka on tullut lainvoimaiseksi 17.2.2023. Kirkkonummen kunnanhallitus on hyväksynyt 27.1.2025 kunnan ja maanomistajan välisen käynnistämissopimuksen.

Suunnittelualue sijaitsee itäisellä Kirkkonummella Länsiväylän ja Sundsbergintien risteuksen (Sarvikinportti) läheisyydessä, liittymästä hiukan yli 0,5 kilometriä länteen. Etäisyys kuntakeskuksesta on noin kymmenen kilometriä. Alue on toistaiseksi rakentamaton, mutta lähiympäristössä on toteutumassa useita rakennushankkeita, kuten Microsoft 3465 Oy:n datakeskuskokonaisuus sekä Fortum Oyj:n lämpöpumppulaitos. Lisäksi eteläpuolisella Riistametsän asemakaava-alueella on meneillään hankkeita.

Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin 8,2 hehtaaria ja se on kaavateknisistä syistä hieman laajempi kuin käynnistämissopimuksessa esitetty. ” (Kirkkonummen kunta 2026).

Liito-oravaselvityksen osalta tavoitteena on tarkastaa, onko alueella lajia tai sille soveltuvia elinympäristöjä tai merkittäviä kulkuyhteyksiä. Liito-oravaselvitysalue on koko asemakaava-alue (Kuva 1).

Kuva 1. Alueen sijainti ja liito-oravaselvityksen aluerajaus (punaisella).

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

Liito-orava (*Pteromys volans*) on uhanalainen ja rauhoitettu laji (LSA 2023/1066, liite 6 ja LSL 2023/9). Liito-orava on luokiteltu Suomessa vaarantuneeksi (VU) (Hyvärinen ym. 2019). Liito-orava on luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV (a) laji. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat on suojeltu luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla. Sen mukaan näiden paikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Alueellinen ELY-keskus (nyk. Lupa- ja valvontavirasto) voi kuitenkin myöntää poikkeuksen tästä sekä luontodirektiivin artiklassa 12 että luonnonsuojelulain 78.2 §:ssä mainitusta heikentämis- ja hävittämiskiellosta. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä on säädetty luontodirektiivin 16 artiklassa.

Liito-orava elää kuusivaltaisissa sekametsissä, joissa on lehtipuustoa (haapa, koivu, leppä) ja kolopuustoa (Hanski ym., 2001). Liito-oravat suosivat vanhoja metsiä. Liito-oravan levinneisyys Suomessa ulottuu etelärannikolta linjalle Oulu-Kuusamo (Hanski ym., 2001). Liito-oravaa on yleisesti tutkittu paljon vähemmän kaupunkialueilla, kuin talousmetsissä. Kaupunkiympäristöissä liito-oravan elinpiirit ovat usein huomattavasti pienempiä kuin metsässä ja voivat päiväpiilo- ja levähdyspaikkoinaan käyttää myös rakennuksia (Ahopelto ym., 2021). Tiheästi rakennetuilla alueilla ydinalue voi olla vain yksi pesäpuu ja sitä ympäröivä puuryhmä. Alueen voikin tehdä suotuisaksi petojen vähäisyys (Ahopelto ym., 2021). Paras ajankohta liito-oravainventointiin on keväällä lumien sulettua (Sierla ym., 2004).

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi määritellään Niemisen ja Aholan (2017) mukaan sen ”pesintään, päivän viettoon, levähtämiseen, suojautumiseen tai ravinnon varastointiin käytettävät puut, pöntöt tai rakennusten osat.” Myös kulkuyhteyksien säilyminen näiden alueiden välillä on liito-oravan kannalta tärkeää.

Selvityksen tekijänä oli biologi (FM) Sini Burdillat ja tarkastajana biologi (FM) Suvi Hakulinen, molemmat Sweco Finland Oy:stä.

2. Menetelmät

Selvityksen maastotyöt kohdistettiin lähtötietojen ja mm. maasto- ja puustokarttatarkastelun perusteella potentiaaliin liito-oravan elinympäristöihin eli lajin lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuviin sekametsiin. Selvityksen lähtötietoina käytettiin Suomen Lajitietokeskuksesta (2026) 30.3.2026 ladattuja liito-oravan tunnettujen esiintymispaikkojen tietoja. Suomen Lajitietokeskuksen tietokantatietojen osalta lähtötietoina huomioitiin 2010- ja 2020-lukujen havainnot. Liito-oravaselvityksen lähtötietoina käytettiin lisäksi mm. perus-, puusto- ja maanpeitekarttoja, ilmakuvia, sekä alueelta ja sen lähistöltä laadittuja aiempia luontoselvityksiä.

Maastoselvitys tehtiin etsimällä liito-oravien ulosteita järeiden kuusten, haapojen ja muiden lehtipuiden tyviltä. Maastotyöt suoritettiin 1.4.2026. Liito-oravaselvityksessä pyrittiin rajaamaan liito-oravan ulostehavaintojen, pesähavaintojen ja näitä täydentäen lajille sopivan luontotyypin perusteella suunnittelualueella mahdollisesti sijaitsevat liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä muut liito-oravan käyttämät alueet (elinpiirin ydinalueet, elinpiirit sisältäen ruokailualueet, siirtymäreitit tms.). Liito-oravan papanapuiden sekä liito-oravan pesäpaikaksi sopivien luontotyyppiltään lisääntymis- tai levähdyspaikaksi soveltuvilla alueilla sijaitsevien kolopuiden, risupesien ja pönttöjen sijainti paikannettiin.

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

Papanapuut määritettiin pesäpuuksi, mahdolliseksi pesäpuuksi, (muuksi) papanapuuksi seuraavin perustein:

Pesäpuu

- Kololliset, pöntölliset tai risupesälliset puut, joiden alla oli papanoita.

Kolopuu

- Kololliset puut, joiden alla ei ollut papanoita.

Risupesäpuu

- Puut, joissa liito-oravan pesäksi sopiva oravan risupesä, mutta joiden alla ei ollut papanoita.

Pönttöpuu

- Puut, joissa liito-oravan pesäksi suuaukon koon perusteella sopiva pönttö, mutta joiden alla ei ollut papanoita.

Papanapuu

- Puut, joiden juurella oli papanoita, mutta puussa ei ollut (tai ei voitu havaita) pesäkoloja, risupesä tai pönttöjä.

Selvitysten tarkat ajankohdat ja sääolot on esitetty taulukossa (Taulukko 1).

Taulukko 1. Liito-oravaselvityksen ajankohta ja selvityksen aikana vallinnut säätila.

Ajankohta	Lämpötila	Tuuli	Pilvisuus
pvm. 1.4.2026 klo 9:35-13:25	+1 °C	3–4,5 m/s	8/8

3. Tulokset

Liito-oravaselvityksessä ei rajattu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, tai muita lajin käyttämiä alueita. Selvityksessä ei havaittu liito-oravan jätöksiä.

Selvitysalueella esiintyy pienialaisia liito-oravan elinympäristöpotentiaalia sisältäviä metsäalueita (järeeä kuusikkoja, haapoja ja koivuja), mutta jälkiä liito-oravasta ei havaittu näilläkään kohteilla. Selvitysalueella havaittiin useita kolopuita ja kolollisia keloja (Kuva 2, Kuva 3 ja Kuva 4). Suurin osa selvitysalueesta on avointa maastoa.

Selvitysalueen vieressä länsipuolella on teollisuusrakennus ja itäpuolella selvitysalueen vieressä oli maastoselvitystä tehtäessä maatyöt tekeillä. Alueen metsä oli kaadettu asemakaava-alueen reunan mukaisesti ja maata tasattiin. Selvitysalueen sisäpuolelle, aivan itäreunalle, oli jätetty muutamia puita pystyyn (Kuva 5).

Suomen lajitietokeskuksen (2026a; tietopyyntö 1.4.2026) mukaan lähimmät liito-oravahavainnot on tehty 260 metrin päästä selvitysalueesta kaakkoon. Havainto on tehty Kartanonrannan alueelta vuonna 2004. Vuosina 2001 ja 2004 Kartanonrannan alueelta on lukuisia havaintoja. Lähin tuore havainto on vuodelta 2025, 280 metriä selvitysalueesta pohjoiseen (Kuva 7). Havainnon ja

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

selvitysalueen välissä on kuitenkin tehty laajat hakkuut vuosien 2010 ja 2013 välillä (Paikkatietoikkuna 2026), eikä suoraa kulkuyhteyttä havainnon kohdasta selvitysalueelle enää ole jäljellä. Lisäksi Sundbergin tie on verrattain leveä (Kuva 8), kevyen liikenteen väylineen, tehden tien molemmin puolisten puiden väliksi pienimmilläänkin yli 40 metrin matkan. Selvitysalueen puolella lähimmät puut ovat nuoria mäntyjä ja Sundbergin tien pohjoispuolella edellä mainitun hakkuun taimikko, muutamaa säästettyä puuta lukuun ottamatta. Jotta kulkuyhteys olisi mahdollinen täytyisi puiden olla korkeita molemmin puolin tietä (Kuva 9).

Kuva 2. Alueella havaitut järeät puut.

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

Kuva 3. Kolopuu haapoja selvitysalueen keskellä.

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

Kuva 4. Järeitä haapoja selvitysalueen keskellä.

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

Kuva 5. Selvitysalueen itäreuna, Kuvaussuunta itään.

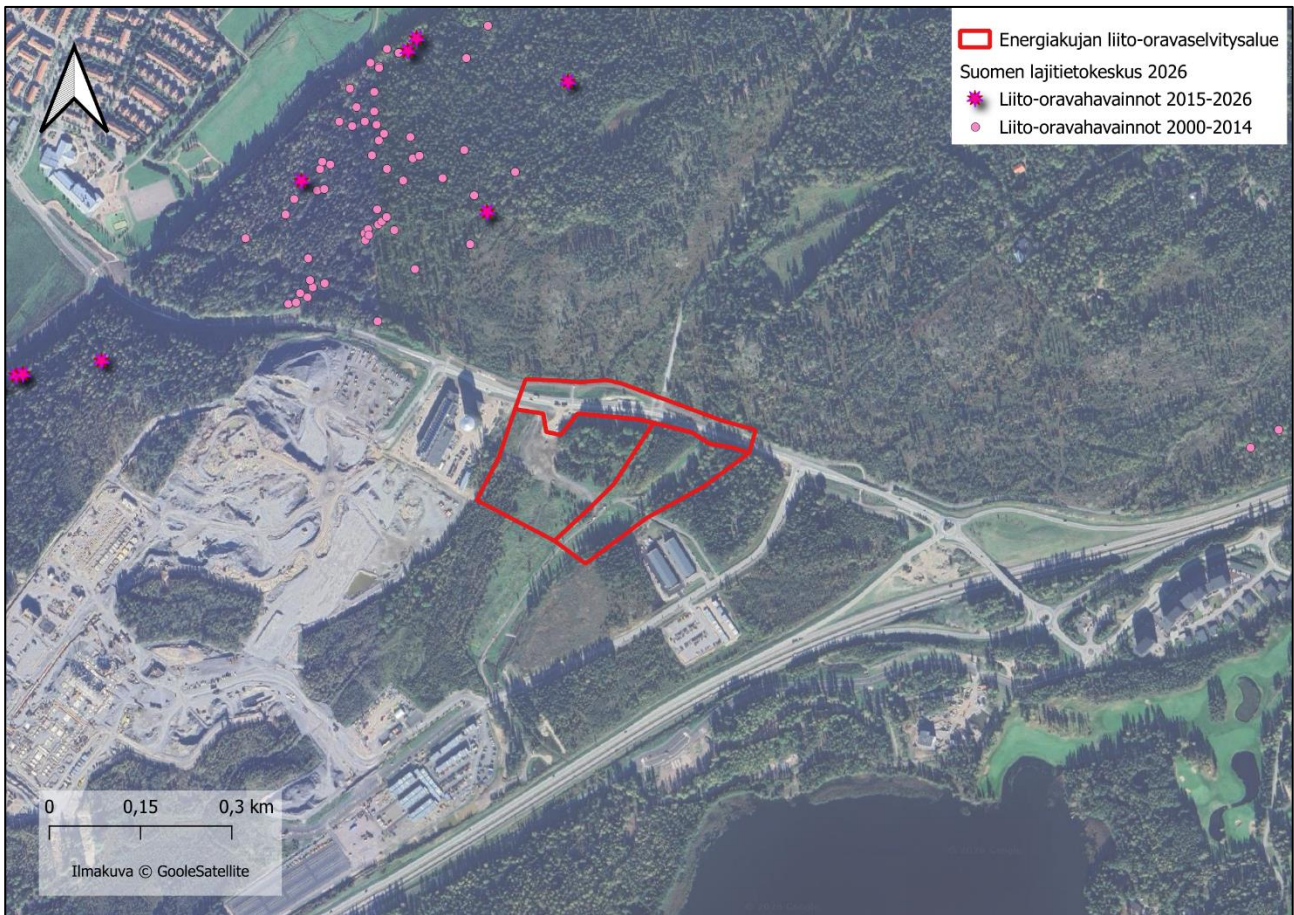

Kuva 6. Selvitysalueen lounaiskulman metsikkö on hyvin nuorta. Kuvaussuunta länteen.

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

Kuva 7. Suomen lajittietokeskuksen lähimmät liito-oravahavainnot.

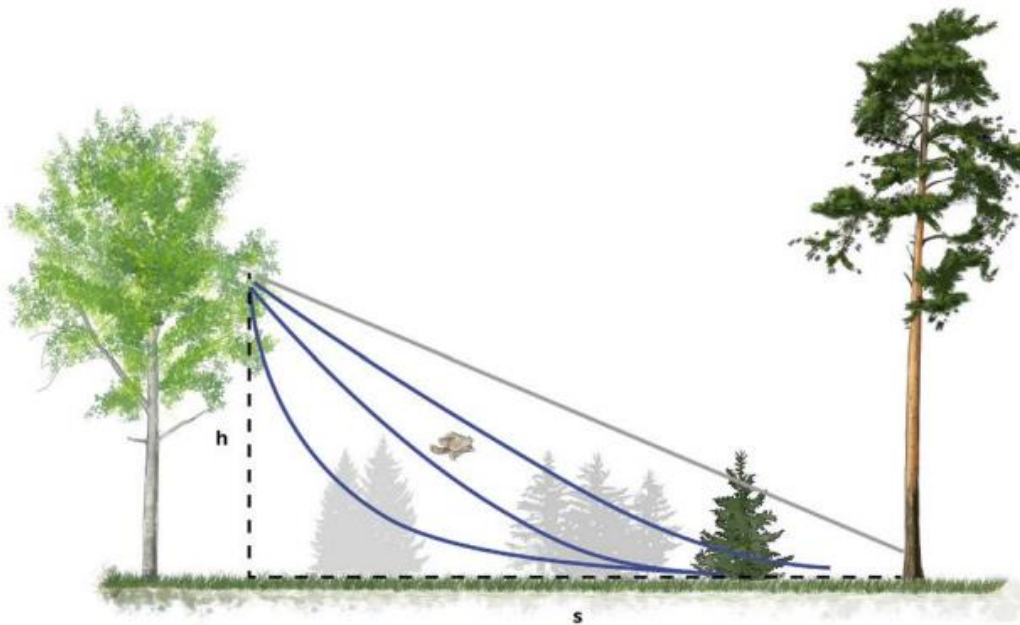
Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

Kuva 8. Sundbergintien väylä on hyvin avoin. Kuvattu Selvitysalueen puurajan kohdalta, kuvaussuunta pohjoiseen.

Kuva 9. Liitoluku 1:3 kuvaa liito-oravan liidon pituutta. Liito s voi olla kolme kertaa lähtökorkeuden h mittainen. Kuva: Ahopelto ym. 2021. Laskelmat perustuvat radioseurantatutkimukseen: Virtanen ym. 2014.

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1

4. Epävarmuustekijät

Liito-oravaselvitykseen ei liity merkittäviä epävarmuustekijöitä. Työ suoritettiin liito-oravaselvityksen kannalta otolliseen vuodenaikaan, eivätkä sääolosuhteet haitanneet selvityksen toteuttamista. Selvityksen tekijällä on runsaasti kokemusta liito-oravaselvityksistä.

5. Yhteenveto ja johtopäätökset

Selvitysalueella sijaitsee pienialainen liito-oravan elinympäristövaatimusten puolesta potentiaalinen metsälaikku. Liito-oravaselvityksessä ei kuitenkaan havaittu merkkejä liito-oravan esiintymisestä selvitysalueella, eikä selvitysalueelle ole kulkureittejä, joita liito-orava voisi käyttää. Lähin tuore liito-oravahavainto on noin 280 metrin päästä selvitysalueesta pohjoiseen, yli kymmenen vuoden vanhan avohakkuun toisella puolen. Lajin esiintymistä selvitysalueella pidetään erittäin epätodennäköisenä, sillä erityisen tarkasti suoritetusta tarkastuksesta huolimatta alueelta ei löydetty merkkejä liito-oravasta. Aluetta ei myöskään arvioida oleelliseksi liito-oravan kulkuyhteyksille.

Lähteet

Ahopelto, L., Lundgren, L., Kostiainen, A., Peltola, K., Laita, A., Mäkelä, A. Väänänen, M., Perätie, T. & Ruohomäki, A. 2021: Liito-oravan huomioiminen kaupunkisuunnittelussa. Hyvien käytäntöjen opas. – Metsähallitus, Espoon kaupunki, Jyväskylän kaupunki ja Kuopion kaupunki. 108 s. (Luettu 7.4.2026).

Hanski, I., Henttonen, H., Liukko, U.-M., Meriluoto M. & Mäkelä A., 2001. Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. Suomen ympäristö 459, Luonto ja luonnonvarat, 130 s. (Luettu 7.4.2026)

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. (Luettu 7.4.2026)

Kirkkonummen kaupunki 2026. Energiakuja. Kolabackenin asemakaavan muutos. (Saatavilla: <https://kirkkonummi.fi/kaavoitus/nahtavana-nyt-ja-uudet-hankkeet/ajankohtaiset-kaavat-itainen-kirkkonummi/energiakuja/>) (luettu: 31.3.2026)

Luonnonsuojelulaki 9/2023. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/9> (Luettu 7.4.2026)

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278. (Luettu 5.3.2026)

Paikkatietoikkuna 2026. Historialliset ilmakuvat vuosilta 2010 ja 2013. Saatavilla: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/> (Luettu 7.4.2026)

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M., 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742, Luonto ja luonnonvarat, s. 114.- (Luettu 9.3.2026)

Suomen lajitietokeskus, 2026. Aineistolataus – Liito-orava. Lataustunniste: <http://tun.fi/HBF.119719> (haettu 30.3.2026).

Suomen lajitietokeskus, 2026a. Tietopyyntö – Liito-orava. Lataustunniste <http://tun.fi/HBF.119720> (haettu 1.4.2026).

Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta 1066/2023 Liite 6. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2023/1066> (Luettu: 7.4.2026)

Virtanen, T., Salomäki, P., Tanskanen, S. ja Yrjölä, R. 2014. Liito-oravan radioseuranta Espoonlahden ja Matinkylän suuralueilla 2013. Espoon kaupunkisuunnittokeskuksen julkaisusarja 4/2014. ISBN 978-951-857-688-7. (Luettu: 7.4.2026)

Sini Burdillat, Luontoasiantuntija, biologi FM

Sweco Finland Oy

Helsinki

Työnumero: 25023086-001

Päiväys: 7.4.2026

Versio: 1